

پایگاه خبری کمیسیون اروپا، در گزارشی خبر از رشد هشت درصدی مبادلات تجاری اتحادیه اروپا با ایران در شش ماهه نخست سال جاری میلادی داده است. مبادلات تجاری ایران و اتحادیه اروپا که در ماه‌های ژانویه تا ژوئن سال ۲۰۱۷ بالغ بر ۹/۹ میلیارد یورو اعلام شده بود در مدت مشابه امسال به ۱۰/۶۸ میلیارد یورو افزایش یافته است. صادرات اتحادیه اروپا به ایران در نیمه نخست ۲۰۱۸ کاهش یافته، اما واردات این اتحادیه از ایران در این دوره افزایش قابل توجهی داشته است. اعضای اتحادیه اروپا در نیمه نخست ۲۰۱۷ بالغ بر ۴/۹۶ میلیارد یورو کالا از ایران وارد کرده بودند که این رقم در نیمه نخست ۲۰۱۸ با رشد ۲۳ درصدی به ۶/۱۱ میلیارد یورو رسیده است.

یکشنبه ● ۲۸ مرداد ۱۳۹۷ ● شماره صد و شصت و پنج

A T I V E H N O

ایران اعتقاد دارد اقدامات بروکسل برای حفظ برجام کافی نیست

رقیب اروپا برای همکاری با اقتصاد ایران

در حالی که آمریکا به دنبال کاهش درآمد‌های نفتی ایران به صفر است، مسکو و تهران برای تقویت هر چه بیشتر روابطشان تلاش می‌کنند.

● آزادآه افخاری ●

● مترجم ●

اقدامات اتحادیه اروپا برای ترغیب شرکت‌های بزرگ به ادامه مراوده با ایران کافی نیست و در این میان زمینه برای نقش‌آفرینی روسیه، بیش از پیش فراهم می‌شود. فایننشال تایمز در گزارشی در این زمینه می‌نویسد، اقدامات اروپا برای محافظت از شرکت‌های سرمایه‌گذار در ایران برابر تحریم‌های آمریکا مجریان را در دو راهی اطاعت از اتحادیه اروپا یا قوانین آمریکایی رها کرده است. سلاح اصلی اتحادیه اروپا، نسخه به‌روزشده «قانون انسداد» است که در دهه ۱۹۹۰ برای مبارزه با تحریم‌ها علیه ایران، لیبی و کوبا شکل گرفت. این قانون، شرکت‌های اروپایی را از پیروی معیارهای آمریکا منع می‌کند و به آن‌ها اجازه می‌دهد خسارات را از مسبب آن تأمین کنند.

«ژان دو روبت» مشاور ارشد یک شرکت حقوقی و نماینده سابق بلژیک در اتحادیه اروپا گفت: «این یک سیاست اروپایی است که کالا با سیاست آمریکا در تضاد است، اگرچه معمولاً شرایط به گونه‌ای رقم می‌خورد که این تضاد پیش نمی‌آید.»

این در حالی است که فدریکا موگرینی، رئیس سیاست خارجی اتحادیه اروپا، هفته گذشته تأکید کرد: «به دلیل اهمیت نقش آمریکا در اقتصاد جهانی و نظام مالی، اروپا با یک شرایط دشوار در واکنش به تحریم‌ها علیه ایران مواجه است.» برت هیلز، کارشناس تحریم در شرکت حقوقی «رید اسمیت» در این باره، اظهار داشت: «هیچ چیزی در برنامه‌های اتحادیه اروپا وجود ندارد که شرکت‌های اروپایی فعال در ایران را از مواجهه با شرایط دشوار متوقف کند.» راجر متیو، حقوقدان ارشد در موسسه «دچرت» هم گفت: «اتحادیه اروپا باید به قانون انسداد، قدرت کافی می‌داد تا تأثیر دلخواه آن‌ها را داشته باشد، این فقط یک دردسر با هزینه‌های قانونی اضافی است.» او افزود: «در مورد دستورالعمل‌های کمیسیون اروپا باید به‌زودی شفافیت بیشتری ارائه شود.»

طرح‌های پیشنهادی دیگر اتحادیه اروپا برای حفظ شرکت‌ها با ارائه خطوط مالی غیردلاری معین به شرکت‌ها از طریق موسسه‌هایی مانند بانک سرمایه‌گذاری اروپا دچار مشکل می‌شود. ورنر هوبر، رئیس بانک سرمایه‌گذاری اروپا، هفته گذشته بیان کرد: «این راه اگر نقش فعالی در ایران ایفا کند، مدل تجارت بانکی را به خطر می‌اندازد.»

● روابط ۵۰ میلیارد دلاری تهران - مسکو

تهران در هفته‌های اخیر تلاش کرده از تأثیرات مخرب تحریم‌های آمریکا بر صنعت نفت خود بکاهد و یکی از این اقدامات، سفر اخیر علی‌اکبر ولایتی، مشاور سیاست خارجی رهبری عالی جمهوری اسلامی به روسیه است. پس از این سفر، اخباری منتشر شده مبنی بر اینکه روسیه موافقت کرده تا ۵۰ میلیارد دلار در بخش نفت ایران سرمایه‌گذاری کند. به گزارش المانیتور، مشخص‌ترین چارچوبی که رقم ۵۰ میلیارد دلار اعلام شده، می‌تواند در آن جای بگیرد، طرح نفت در برابر کالا است که در سال ۲۰۱۴، یعنی قبل از برجام و لغو تحریم‌ها به امضا رسیده بود. پس از اجرایی شدن

برجام در ژانویه ۲۰۱۶، الکساندر نوک، وزیر انرژی روسیه اعلام کرد که اجرای این طرح دیگر لزومی ندارد. اما در مارس ۲۰۱۷، به دلیل بی‌میلی بانک‌های بین‌المللی برای تسهیل معاملات با ایران، نسخه جدیدی از این توافق به دست آمد.

در ماه آوریل، طرفین توافق کردند موافقت‌نامه نفت در برابر کالا را برای پنج سال دیگر تمدید کنند و آن را به صادرات روزانه ۵۰۰ هزار بشکه نفت ایران در ازای دریافت کالاهای روسی تسری بخشند. این بدان معنا بود که کل میزان صادرات روسیه به ایران طی پنج سال می‌توانست به ۲۰ میلیارد دلار برسد. این احتمالاً می‌تواند توضیح‌دهنده بخشی از توافق ۵۰ میلیارد دلاری مورد اشاره باشد. الکساندر نوک، وزیر انرژی روسیه گفت: «مسکو به پیشبرد برنامه نفت در برابر کالا تمایل دارد که طبق آن، شرکت‌های ایرانی در ازای قراردادهای نفت که به شرکت‌های ثالث فروخته خواهد شد، محصولات روسی بخرند.»

اما روسیه می‌تواند دقیقاً چه چیزی به ایران صادر کند؟ یا توجه به تولید ماشین‌آلات، تجهیزات و تأسیسات مورد نیاز

ایران در بخش‌های استراتژیک نفت، معدن، ساخت‌وساز و حمل‌ونقل در روسیه، محصولات کافی برای صادرات به ایران وجود دارد. اما اگر چنین اقلامی، بخشی از توافق مذکور باشد، این بدان معناست که سهام‌داران ایرانی انتظارات خود را پایین آورده‌اند و به جای تجهیز غربی، به محصولات روسی رضایت داده‌اند.

■ تهاتر نفتی با تولیدکننده نفت

یکی از موضوعات مورد بحث ایران و روسیه پس از خروج آمریکا از برجام، توسعه بیشتر چارچوب نفت در برابر کالا و رساندن آن به حجم یکمیلیون بشکه نفت در روز بوده است. در گذشته و در دوران جنگ هشت‌ساله ایران و عراق و تحریم‌های سال‌های ۲۰۰۷ تا ۲۰۱۳، تهران از معاملات تهاتری برای فروش نفت خود به مصرف‌کنندگان نهایی و از جمله هند استفاده می‌کرد. اما استفاده از این الگو برای روسیه می‌تواند چالش‌برانگیز باشد، زیرا روسیه خود یکی از بزرگ‌ترین تولیدکنندگان و صادرکنندگان نفت جهان است و در این میان تنها می‌تواند نقش یک واسطه را برای ایران ایفا کند. یک

راهم‌حل جایگزین، می‌تواند صادرات نفت ایران از پایانه‌های نفتی ایران با نفت کش‌های روسی باشد که در این صورت نیز فعالیت شرکت ملی نفت کش ایران تضعیف و فعالیت شرکت‌های کشتی‌رانی روسی تقویت خواهد شد. از سوی دیگر، گزینه بازاریابی نفت ایران توسط روسیه نیز مطرح است که به نظر می‌رسد تنها یک راه‌حل کوتاه‌مدت باشد و در درازمدت به ضرر ایران خواهد بود.

به هر ترتیب در حالی که آمریکا به دنبال کاهش درآمد‌های نفتی ایران به صفر است، مسکو و تهران برای تقویت هرچه بیشتر روابطشان تلاش می‌کنند و روسیه سعی دارد از صنعت گسترده نفت و گاز خود برای ایجاد ارتباطی قدرتمندتر با ایران استفاده کند. این تقویت روابط با تهران، بخشی از استراتژی مسکو برای افزایش نقش اش در خاورمیانه است.

با این حال، دو کشور سابقه همکاری چشمگیری در زمینه انرژی و اقتصادی ندارند. پس از آنکه ایران با قدرت‌های بزرگ جهانی توافق نامه هسته‌ای را امضا کرد، حسن روحانی، رئیس‌جمهوری ایران ترجیح داد با شرکت‌های بزرگ اروپایی همکاری کند و توافقی ۴/۸ میلیارد دلاری با توتال فرانسه امضا کرد. اما تصمیم ترامپ به خروج از برجام و تهدیدها در رابطه با تحریم شرکت‌هایی که خریدار نفت ایران هستند، تهران را به سمت همکاری با مسکو سوق داد. ایران هستند، تهران را به سمت همکاری با مسکو سوق داد. امسال «ژانروئیت» روسیه و شرکت نیمه‌خصوصی «دانا انرژئی» در ایران، توافقی ۷۴۰ میلیون دلاری در رابطه با میدان‌های نفتی آبان و پایدار غربی امضا کردند که بزرگ‌ترین قرارداد برای توسعه یک میدان نفتی بین دو کشور محسوب می‌شود.

● دریچه ●

● منبع: اوایل پرس ●

نگاه تهران به شرق برای مقابله با تحریم نفت

دولت دونالد ترامپ به منظور افزایش فشار بر ایران، نمایندگان خود را راهی شرق دور کرده تا از طریق لابی با کشورهای واردکننده نفت خام مانند هند، چین و ژاپن، خرید نفت از ایران را کاهش دهد. با این حال واشنگتن برای کشورهای که نمی‌توانند تا ماه نوامبر، واردات از ایران را به صفر برسانند، گزینه معافیت از تحریم‌ها را به‌طور کل از روی میز برداشته است. تحلیلگران ایرانی و دیپلمات‌های غربی می‌گویند، چین که خود بر سر تعرفه‌های وارداتی آمریکا، با این کشور درگیر است، می‌تواند نقشی تعیین‌کننده در کمک به تهران و کاهش فشار اقتصادی این کشور بعد از آغاز تحریم‌ها علیه صنعت انرژی در ماه نوامبر داشته باشد. یک تحلیلگر اقتصادی ایرانی که خواست نامش فاش نشود، در این باره گفت: «اگر چین، نفت ایران را خریداری کند می‌توانیم در مقابل آمریکا مقاومت کنیم. چین تنها کشوری است که می‌تواند به آمریکا پاسخ منفی بدهد.» به گزارش شرکت «بیگردی کیلر»، ۶۵ درصد از کل صادرات ایران در ماه می که روزانه ۲/۷ میلیون بشکه بود را چین، هند، ژاپن و کره جنوبی خریداری کردند. نفت ایران همچنین به کشورهای در اروپا، ترکیه و خاورمیانه صادر می‌شود. خبرگزاری «مهر ایران»، این ماه گزارش داد که شرکت ملی نفت ایران، امسال کاهش صادرات به میزان ۵۰۰ هزار بشکه در روز را پیش‌بینی می‌کند. اگرچه گفته می‌شود مقامات ایرانی در محافل خصوصی، میزان کاهش را دست‌کم یکمیلیون بشکه پیش‌بینی کرده‌اند و حتی برخی تحلیلگران هشدار داده‌اند که صادرات می‌تواند به میزان دو میلیون بشکه در روز کاهش یابد. کره جنوبی، ژاپن و هند آمادگی خود را برای کاهش واردات از ایران اعلام کرده‌اند و در عین حال برای مستثنی شدن از تحریم‌های آمریکا مذاکره می‌کنند، اما احتمال اعتراض چین به هر خواسته آمریکا در رابطه با متوقف کردن خرید نفت از ایران وجود دارد. یک سخنگوی وزارت امور خارجه چین با اشاره به ادامه حمایت کشورش از توافق هسته‌ای ایران، گفت: «تحریم‌های یک‌جانبه علیه ایران باید لغو شوند، چرا که تأثیر عکس و مخرب دارند.» در همین حال، مقامات ایران امیدوارند پویایی چرخه تأمین و تقاضا در بازارهای جهانی نفت و نگرانی شخص ترامپ از تأثیر افزایش قیمت نفت بر مصرف‌کنندگان ایرانی، به تقویت موضع ایران بینجامد؛ اگرچه از عربستان سعودی و متحدانش خواسته شده تولیداتشان را به میزان کلی دو میلیون بشکه در روز افزایش دهند. با اینکه روسیه نیز واردکننده نفت خام ایران نیست، می‌تواند بر شرایط تأثیر چشمگیری بگذارد. مسکو طرح معامله نفت در برابر کالا را برای تجارت نفت ایران و فروش آن به خریداران ثالث مطرح کرده و تهران ماه گذشته از سرمایه‌گذاری ۵ میلیارد دلاری شرکت‌های روسی در بخش‌های نفت و گاز ایران خبر داد. نفت، منبع اصلی درآمد‌های ارزی ایران است. در سال ۲۰۱۲ که باراک اوباما تحریم‌ها را علیه ایران اعمال کرد، ایران با رکود شدید اقتصادی مواجه شد. حالا هم نگرانی از تحریم‌های مضاعف، ارزش ریال ایران را به نصف کاهش داده و به نگرانی و اضطراب مردم عادی و جامعه تجاری منجر شده است. اما تنها ایران نیست که نگران تأثیرات تحریم‌هاست، این تحریم‌ها برای کشورهای مصرف‌کننده نیز مشکلاتی به همراه خواهند داشت. در زمان اعمال تحریم‌ها از سوی دولت اوباما، خریداران آسیایی همچنان امکان واردات نفت امارد را کمتر از ایران داشتند. وزارت انرژی کره جنوبی در بیانیه‌ای اعلام کرده که مذاکرات با آمریکا برای مستثنی شدن از تحریم‌ها در جهت به حداقل رساندن تأثیرات منفی آن بر صنایع کوه‌ای، همچنان ادامه دارد. یک مقام ارشد وزارت نفت هند نیز گفته دهل‌ی‌نو تمایل خود به کاهش واردات نفت از ایران را اعلام کرده، اما به دنبال مستثنی شدن از تحریم‌هاست. به نظر می‌رسد هند آمپلوار است علاقه ترامپ به اینکه دهل‌ی‌نو نقشی پررنگ‌تر در امنیت منطقه‌ای آسیا داشته باشد، به نفع این کشور تمام شود.

● مطالب انتخاب شده از منابع خارجی
الزاما بیان کننده دیدگاه‌های «آتی‌ف‌نو» نیست

www.tamin24.ir

دروازه‌ای به دنیای سیاست‌های اجتماعی نوین

@www.tamin24ir